

การบริการสาธารณะแนวใหม่ของเทศบาลตำบลเขาแก้ว
ที่มีต่องานประเพณี “ต๋มโฮมพี่น้องไทดำ” บ้านนาป่าหนาด
ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

New Public Services of Khao Kaeo Subdistrict Municipality
that has to do with the Tradition
“Tum Home Thai Dam Brothers”, Ban Na Pa Nat,
Khao Kaeo Subdistrict, Chiang Khan District,
Loei Province

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข ¹	Somsak Srisontisuk
สุกัญญา เอ็มอัมธรรม ²	Sukanya Aimimtham
ยุทธศาสตร์ นน่อแก้ว ^{3*}	Yutthasart Norkaew
จุฑาทิพย์ แร่เพชร ⁴	Jutatip Raepet
พระพรหมวิหาร แदनดงยิ่ง ⁵	PhraPromwiharn Dandongying
พระนพรัตน์ สิมิ ⁶	PhraNopparat Simi

¹ รองศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Assoc. Prof. Dr., Faculty of Humanities & Social Sciences, Khon Kaen University

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Assoc. Prof. Dr., Faculty of Humanities & Social Sciences, Khon Kaen University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

*Corresponding Author, Assist. Prof., Faculty of Political Science & Public Administration,
Chiang Rai Rajabhat University

⁴ นักวิจัยอิสระ

Independent Researcher

⁵ นักวิจัยอิสระ

Independent Researcher

⁶ นักวิจัยอิสระ

Independent Researcher

Received : 5 มิถุนายน 2566

Revised : 25 มกราคม 2567

Accepted : 21 กุมภาพันธ์ 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริการสาธารณะแนวใหม่ของเทศบาลตำบลเขาแก้วที่มีต่องานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” บ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ศึกษาภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกภายใต้กรอบแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ (NPS) ของ Denhardt & Denhardt ที่ได้รับการเผยแพร่ ในปี ค.ศ. 2003 โดยมีผู้เกี่ยวข้องที่ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 11 คน ผลการวิจัย พบว่า การบริการสาธารณะแนวใหม่ตามแนวคิดของ Denhardt & Denhardt เกิดขึ้นได้ภายในบริบทชุมชนที่มีความเข้มแข็งและศักยภาพสูง ซึ่งต้องมีการบูรณาการทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และภาวะความเป็นผู้นำของคนในชุมชนร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ จึงจะก่อให้เกิดบูรณาการทางด้านการบริหารระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด สอดคล้องกับแนวทางการบริหารของเทศบาลตำบลเขาแก้วที่มีต่อการจัดงานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” กล่าวคือ เทศบาลตำบลเขาแก้วได้มีการปรับกลยุทธ์การบริหารงานในลักษณะการให้บริการสาธารณะแก่ชุมชน ถือเป็นโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” ในทุกกระบวนการ ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การขอเบิกจ่ายงบประมาณ และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพทางด้านการบริหารตามแนวทางการบริการสาธารณะแนวใหม่ ส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวก โดยไม่ได้เข้าแทรกแซงการดำเนินกิจกรรมของชุมชน อีกทั้งยังมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนมากกว่า การสั่งการตามลำดับชั้นสายบังคับบัญชาในระบอบราชการ

คำสำคัญ : การบริการสาธารณะแนวใหม่ (NPS) งานประเพณี เทศบาล กลุ่มชาติพันธุ์ ชาวไทดำ

Abstract

This research aimed to study the New Public Service of Khao Kaew Sub-district Municipality towards traditional events. "Tum Home Thai Dam Brothers" Ban Na Pa Nat, Chiang Khan District, Loei Province is qualitative research that collects data using in-depth interviews based on the concept of New Public Service (NPS) of Denhardt & Denhardt (2003). There are 11 informers. New Public Service according to Denhardt & Denhardt concept, is possible with communities of high strength and potential. There must be an integration of social capital, cultural capital and conditions of leadership within the organization as a unity. This will lead to the integration of administration among the public sector, the private sector, and the community in a concrete manner. This is in line with the administrative guidelines of Khao Kaew Sub-district Municipality towards organizing traditional events. "Tum Home Thai Dam Brothers" researches how the Khao Kaew Subdistrict Municipality has adjusted the management strategy to provide public service to the community by giving the community the opportunity to take part in organizing the traditional event. "Tum Home Thai Dam Brothers" in every process, from the planning stage budget disbursement request and organizing various activities, results in administrative efficiency in line with the New Public Service approach (NPS). In this approach, government agencies play a role in supporting and facilitating activities, with a primary focus on community participation rather than top-down directives from government agencies.

Keywords : New Public Service (NPS), tradition, municipality, Ethnic Group, Tai Dam

บทนำ

ประเทศไทยปรากฏถึงความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พิจารณาได้จากกระแสการเคลื่อนย้ายของประชากรที่มีการอพยพเข้ามาตั้งรกรากถิ่นฐานกระจายตัวอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วทุกหัวระแหงภายในประเทศ โดยสามารถจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์ตามตระกูลภาษาออกมาได้ 60 กลุ่ม 5 ตระกูลภาษา คือ 1) ภาษาตระกูลไท-กะไต 2) ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก 3) ภาษาตระกูลจีน-ทิเบต 4) ภาษาตระกูลภาษาม้ง-เมี่ยน (มั่ว-เย้า) และ 5) ภาษาตระกูลมาลาโย-โพลินีเซียน หรือออสโตรเนเซียน (Kanthai, 2016) นอกจากนี้ ยังสามารถจำแนกพื้นที่จากลักษณะการตั้งถิ่นฐานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตออกมาได้ 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่ราบสูง (ชนชาวเขา) 2) กลุ่มชาติพันธุ์ที่ตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ราบ 3) กลุ่มชาติพันธุ์ที่ตั้งถิ่นฐานในทะเล (ชาวเล) และ 4) กลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในป่า (Amchuen, 2022)

กลุ่มชาติพันธุ์ที่ตั้งรกรากถิ่นฐานในพื้นที่ราบนั้นเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลายของเผ่าพันธุ์มากที่สุด ได้แก่ มอญ ไทลื้อ ไทใหญ่ ไทเขิน ไทยอง ไทหย่า ไทยวน ภูไท ลาวครั้ง ลาวแง้ว ลาวกา ลาวตี้ ลาวเวียง แสก เซเร ปรัง บรู (โซ่) โซ่ง โว (ทะวืง) อิมปี้ ก็อง กุลา ซอ้อจ (ซอ้อจ) กูย (ส่วย) ฉุยกรู (ชาวบน) ฉ้อ ฉ้อย เขมรถิ่นไทย เวียดนาม (ญวน) ญ้อ หมี่ซ้อ (บีซู) ของ กระของ มลายู กะเลิง และลาวโซ่ง (ไทดำ, ไทยทรงดำ) ซึ่งได้เข้ามารวมตัวอยู่อาศัยร่วมกันกับคนพื้นถิ่นจนกลายเป็นกลุ่มคนขนาดใหญ่ในสังคมพหุวัฒนธรรม แม้ว่าจะมีการอพยพเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจากภูมิลำเนาดั้งเดิมที่แตกต่างกันด้วยการเข้ามาปะปนผสมผสานระหว่างกันทางเชื้อชาติ แต่ทว่ากลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ก็ยังคงสามารถดำรงรักษาอัตลักษณ์และปรับตัวให้สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ รวมถึงยังสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางด้าน

การเมืองการปกครอง สังคม และจารีตประเพณีที่มีความแตกต่างหลากหลายจากถิ่นกำเนิดดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ต้นได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาเบื้องต้นทางคณะผู้วิจัย พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความน่าสนใจมากที่สุดใภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน) ของไทย นั่นคือ กลุ่มชาติพันธุ์ลาวโซ่ง (ไทดำ, ไทยทรงดำ) (คณะผู้วิจัย ขอเรียกกลุ่มชาติพันธุ์นี้ว่า “ไทดำ”) เนื่องด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวมีการตั้งถิ่นฐานปรากฏอย่างเด่นชัดท่ามกลางกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ที่แตกต่างหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรมและยังเป็นชาวไทดำเพียงกลุ่มเดียวที่สมัครใจเข้ามาภายในภูมิภาคแห่งนี้ ณ บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคน จังหวัดเลย หากย้อนสืบข้อมูลประวัติของกลุ่มชาติพันธุ์นี้ จะทราบถึงการตั้งถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ในแถบบริเวณลุ่มแม่น้ำดำและแม่น้ำแดง โดยมีเมืองสำคัญ คือ เมืองแกงหรือเมืองแกน ซึ่งในปัจจุบันเมืองดังกล่าวถูกเรียกว่า “เดียนเบียนฟู” ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ด้านตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศเวียดนาม (Kethhet, 2011) ทั้งนี้ ชาวไทดำได้ถูกกวาดต้อนลงมาจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงครั้งแรกด้วยพระปรีชาสามารถของกษัตริย์ไทยในสมัยกรุงธนบุรี ซึ่งได้ทำศึกสงครามจนได้รับชัยชนะเหนือนครหลวงเวียงจันทน์ของดินแดนลาวเรื่อยมานับตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจนกระทั่งถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (สมัยรัชกาลที่ 3) โดยเป็นการทำศึกสงครามแบบจารีตนิยมในยุคสมัยนั้น (Sakda, 2012)

กล่าวคือ ภายหลังจากสงครามได้ยุติลงในแต่ละช่วง พบว่า กองทัพสยามได้ทำการกวาดต้อนเชลยศึกชาวไทดำบางส่วนลงมายังพื้นที่ภาคกลางอยู่หลายครั้ง โดยช่วงแรกได้นำชาวไทดำเข้ามาตั้งรกรากถิ่นฐานแรกเริ่มในจังหวัดเพชรบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2322 (สมัยกรุงธนบุรี) และภายหลังจากสิ้นสุดสงครามครั้งต่อมาก็มีการกวาดต้อนเชลยศึกชาวไทดำเข้ามาเพิ่มเติมอีกหลายระลอกในช่วงปี พ.ศ. 2335 พ.ศ. 2371 และ พ.ศ. 2379 ตามลำดับ (สมัยรัชกาลที่ 3) ต่อมาชาวไทดำจึงได้มีการอพยพเคลื่อนย้ายถิ่นฐานระหว่างกันในลักษณะความสัมพันธ์ผ่านระบบเครือญาติกันเองไปมาในหลายพื้นที่อย่างต่อเนื่องเพื่อตั้งรกรากในบริเวณพื้นที่จังหวัดข้างเคียงอีกส่วนหนึ่งเป็นจำนวนมาก (Sarawasi,

2015) ในปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่บริเวณภาคกลางแถบตะวันตก ได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม และสุพรรณบุรี โดยมีการกระจายตัวออกไปในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในจังหวัดลพบุรี สระบุรี พิจิตร และพิษณุโลก รวมถึงมีการขยายตัวลงไปในส่วนของภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพรและสุราษฎร์ธานี ชาวไทดำอีกจำนวนหนึ่งได้เบนเข็มทิศทางไปยังภาคตะวันตก ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี และกลุ่มชาวไทดำที่อพยพมาจากประเทศลาวโดยตรงเข้ามายังภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน) ในพื้นที่จังหวัดเลย (Paisoon, 2009 อ้างใน Phuchomsri, 2017) สิ่งสำคัญทางอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์นี้ ก็คือ ลักษณะการแต่งกายด้วยผ้าสีดำและสีน้ำเงินเข้ม การมีภาษาพูดและลายลักษณ์อักษรเป็นของตนเอง การนับถือผีบรรพบุรุษควบคู่กับการนับถือศาสนาพุทธ (Huayhongthong, 2018) การมีงานประเพณีเทศกาลประจำปีอันดั้งเดิมที่ได้รับการสืบทอดมาอย่างยาวนาน เช่น เทศกาลปีใหม่-กินเจียง การรำแคน (อันคอนฟ้อนแคน) และ ตุ่มโฮมพื๋น่องไทดำ เป็นต้น (Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre, n.d.)

ทั้งนี้ กลุ่มชาติพันธุ์ไทดำที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย เป็นกลุ่มชาวไทดำที่ได้มีการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานมาจากเมืองเชียงขวางของประเทศลาวโดยตรง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2448 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยมีประวัติศาสตร์การอยู่อาศัยร่วมกันมาอย่างยาวนานมากกว่า 100 ปี แต่ก็ยังคงสามารถรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ จากบรรพบุรุษเอาไว้ได้อย่างเหนียวแน่น ไม่ได้สูญหายไปตามกาลเวลาแต่อย่างใด (Phonyothi et al., 2022) โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรากฏถึงงานประเพณีสำคัญประจำปี นั่นคือ “ตุ่มโฮมพื๋น่องไทดำ” ซึ่งจะจัดขึ้นในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี จึงเป็นการรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่มีการปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างยาวนานและยังถือเป็นงานประเพณีที่มีความโดดเด่นท่ามกลางความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้วิถีแห่งความแตกต่างในบริบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน) เป็นอย่างมาก โดยมีการส่งเสริมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นด้วยการแสดงการละเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น ฟ้อนเซปาง เซแคน การจัดนิทรรศการวิถี

ชีวิตชาวไทดำ การเลี้ยงอาหารไทดำ การประกวดธิดาไทดำ การสาธิตภาษาไทดำ เป็นต้น ตลอดจนมีการสร้างภาคีเครือข่ายทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างบูรณาการ อันนำไปสู่การเสริมสร้างความร่วมมือขององค์การปกครองส่วนต่าง ๆ ที่ได้กลายเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนชาวไทดำที่อยู่อย่างกระจัดกระจายตามภูมิภาคต่าง ๆ จากทั้งภายในและภายนอกประเทศให้เดินทางเข้ามาร่วมงานเป็นประจำในทุก ๆ ปี

ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองท้องถิ่นภายในพื้นที่ จึงต้องทำหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ (Public Services Management) ที่มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสม เนื่องด้วยเป็นภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของภาครัฐที่ต้องมุ่งตอบสนองความต้องการโดยภาพรวม (Public Interest) เพื่อสร้างความพึงพอใจขั้นสูงสุดให้กับประชาชน โดยภาครัฐมีบทบาทเป็นผู้จัดระเบียบสังคม มุ่งเน้นการสร้างความมั่นคงปลอดภัย และรักษาความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน รวมถึงจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่าง ๆ ตามข้อเรียกร้องให้แก่ประชาชน (Campbell, 1979) ในปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกขับเคลื่อนด้วยแนวคิดรัฐประศาสนศาสตร์ตามแนวทางของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management หรือ NPM) ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าของการดำเนินงานภายในท้องถิ่น

แต่กระนั้น ภาครัฐยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการขับเคลื่อนองค์กรและเจ้าหน้าที่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วยแนวทางใหม่ ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เท่าทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในโลกสมัยใหม่ยุคโลกาภิวัตน์ด้วยการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่มีการกำหนดเป้าหมายในการจัดบริการสาธารณะอย่างชัดเจน เพื่อมุ่งเน้นให้ประชาชนได้รับการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ ซึ่งถือเป็นการตอบโจทย์ความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างลงตัว อันจะนำไปสู่การหล่อหลอมกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างเป็นประชาธิปไตย (Nantapirat, 2022)

ส่งผลทำให้มีการนำแนวทางการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service หรือ NPS) ของ Denhardt & Denhardt (2003) ที่ได้รับการเผยแพร่ ในปี ค.ศ. 2003 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญเกี่ยวกับประเด็นค่านิยมประชาธิปไตยที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม ความเป็นธรรม ภาระความรับผิดชอบ และความเท่าเทียมกันของคนในสังคมเข้ามาปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการในทางปฏิบัติ ซึ่งมีส่วนช่วยยกระดับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการภายในหน่วยงานภาครัฐให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดไม่มากก็น้อยเลยทีเดียว

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจมุ่งศึกษาการบริการสาธารณะแนวใหม่ของเทศบาลตำบลเขาแก้วที่มีต่องานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไตดำ” บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยเป็นเพียงหมู่บ้านแห่งเดียวของกลุ่มชาติพันธุ์ไตดำที่ปรากฏอยู่ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน) และยังอยู่ห่างไกลจากพี่น้องชาวไตดำในพื้นที่อื่น ๆ เป็นอย่างมาก แต่ทว่าพวกเขาเหล่านี้กลับยังคงสามารถรักษา อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอาไว้ได้อย่างเหนียวเป็นปีกแผ่นมาอย่างต่อเนื่อง ถือได้ว่าพื้นที่แห่งนี้ยังคงมีทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ตลอดจนศักยภาพภายในของชุมชนยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูงเป็นอย่างมากอีกด้วย คณะผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ในการเข้าไปศึกษาบริบทของพื้นที่ดังกล่าว เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่และจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงวิชาการต่อไป

คำถามการวิจัย

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการบริการสาธารณะแนวใหม่ต่องานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไตดำ” บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย อย่างไร?”

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการบริการสาธารณะแนวใหม่ของเทศบาลตำบลเขาแก้วที่มีต่องานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” บ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service หรือ NPS)

สำหรับแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service หรือ NPS) มีรากฐานมาจากแนวคิด “รัฐบริหาร” (Administrative State) ของ Dwight Waldo (1948) ที่ระบุว่า แนวคิดการบริหารรัฐกิจแบบดั้งเดิม มุ่งเน้นการอธิบายไปที่การศึกษาตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ผสมผสานเข้ากับแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ แต่ทว่ายังคงมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับทฤษฎีปรัชญาการเมืองอย่างเด่นชัด กล่าวคือ แนวคิดที่ปรากฏยังคงไม่สามารถแยกการบริหารรัฐกิจออกจากการเมืองได้ (Waldo, 1948 อ้างใน Banchusuan, 2016) ต่อมาในปี ค.ศ. 1968 ได้มีการประชุม ณ เมืองมินนาวบรูค (Minnow brook Conference) ก่อให้เกิดแนวคิด "การบริหารรัฐกิจแนวใหม่" (The New Public Administration) และได้รับการพัฒนาเรื่อยมาจนได้แนวคิด “การบริการสาธารณะแนวใหม่” จากการนำเสนอแนวคิดของ Denhardt & Denhardt (2003) ซึ่งได้ให้คำอธิบายไว้ว่า หัวใจที่สำคัญของการบริการก็คือประชาชน ไม่ใช่ผลกำไรที่มาจากการแลกเปลี่ยนซื้อขายภายใต้แนวคิดแบบกลไกระบบตลาดทุนนิยมเสรี ส่งผลทำให้แนวคิด “การบริการสาธารณะแนวใหม่” ได้กลายเป็นแนวคิดการบริหารสมัยใหม่ที่ให้ความสำคัญกับการมุ่งเน้นหลักการมีส่วนร่วมอย่างเป็นประชาธิปไตย โดยสอดคล้องกับการสร้างสิทธิเสรีภาพ ความเท่าเทียมกันของคนในสังคม และมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ เพื่อเป็นการปกป้องผลประโยชน์สาธารณะโดยภาพรวม (Banchusuan, 2016)

2. บัญญัติ 7 ประการของแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service หรือ NPS) กับการประยุกต์ใช้ในงานวิจัย

Denhardt & Denhardt (2003) ได้เผยแพร่บทความวิชาการชื่อเรื่อง “The New Public Service: Serving Rather Than Steering” (2000) ในวารสาร Public Administration Review ก่อนที่จะถูกพัฒนามาเป็นหนังสือชื่อเรื่อง “New Public Service: Serving, Not Steering” (2003) ที่ได้มีการกล่าวถึงบัญญัติ 7 ประการ ซึ่งมีความสำคัญตามแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยจึงได้นำบัญญัติจากแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ด้วยการนิยามความหมายใหม่อีกครั้งให้สอดคล้องกับงานวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 บัญญัติ 7 ประการของการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service หรือ NPS) กับการประยุกต์ใช้ในงานวิจัย

บัญญัติ 7 ประการของการบริการ สาธารณะแนวใหม่ (NPS)	การนิยามเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้
1) การให้บริการพลเมืองไม่ใช่ลูกค้า (Serve Citizens, Not Customers)	1) การให้บริการสาธารณะทางด้านวัฒนธรรมเกี่ยวกับงานประเพณีแก่ประชาชนอย่างเต็มที่
2) การค้นหาผลประโยชน์สาธารณะ (Seek the Public Interest)	2) การแสวงหาผลประโยชน์สาธารณะของภาครัฐกับภาคประชาชนร่วมกันอย่างบูรณาการ
3) การให้คุณค่ากับความเป็นพลเมือง เหนือกว่าการเป็นผู้ประกอบการ (Value Citizenship over Entrepreneurship)	3) การมุ่งเน้นคุณค่าความเป็นพลเมืองของหน่วยงานภาครัฐต่อประชาชน
4) การคิดอย่างมียุทธศาสตร์ปฏิบัติอย่าง เป็นประชาธิปไตย (Think Strategically, Act Democratically)	4) การมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมโดยอาศัยกลยุทธ์และการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเป็นประชาธิปไตย
5) การตระหนักถึงภาระความรับผิดชอบ เป็นประเด็นที่ไม่ใช่เรื่องง่าย (Recognize That Accountability Isn't Simple)	5) การสร้างการตระหนักรู้ทางด้านวัฒนธรรมแก่ประชาชน

บัญญัติ 7 ประการของการบริการ สาธารณะแนวใหม่ (NPS)	การนิยามเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้
6) การให้บริการแทนที่การควบคุมสั่งการ ในลักษณะการถือหางเสือ (Serve Rather Than Steer)	6) การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีต่อ ประชาชนในฐานะผู้ให้การสนับสนุน
7) การให้คุณค่าแก่ประชาชนไม่ใช่เพียง การสร้างผลิตภาพ (Value People, Not Just Productivity)	7) การมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ อย่างบูรณาการ

ที่มา: Denhardt & Denhardt (2003)

การทบทวนวรรณกรรม

Kulsoontorn et al. (2022) ศึกษาเรื่อง “การบริหารงานภาครัฐภายใต้บริบทการบริการสาธารณะแนวใหม่” พบว่า การสร้างผลประโยชน์สาธารณะจะต้องดำเนินการในระยะยาวภายใต้ข้อตกลงร่วมกันระหว่างภาครัฐ (ข้าราชการ) กับพลเมืองที่ไม่ใช่ในลักษณะผู้ประกอบการกับลูกค้า กล่าวคือ การบริการสาธารณะแนวใหม่ควรให้ความสำคัญกับพลเมืองที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่ ซึ่งควรกระทำครอบคลุมไปถึงประเด็นทางด้านศิลปะ ธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ และตรงตามความต้องการของพลเมืองผ่านกระบวนการสนทนา การปรึกษาหารือ การหาข้อยุติร่วมกัน และการกำหนดแนวทางภายในชุมชนอย่างบูรณาการไม่ใช่การถูกกำหนดสั่งการโดยชนชั้นนำ

Tarathipnara & Jakae (2022) ศึกษาเรื่อง “การสร้างเครือข่ายฟื้นฟูวิถีชีวิตและสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุโขทัย ตาก กำแพงเพชร” พบว่า ปัจจัยสำคัญที่เป็นเงื่อนไขทำให้การสร้างเครือข่ายฟื้นฟูวิถีชีวิตและสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ประสบความสำเร็จได้ มีอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) ชุมชนมีวิถีชีวิตและมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นในด้านการจัดการท่องเที่ยว 2) ชุมชน

มีศักยภาพในการบริหารจัดการ และ 3) การได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

Phoorisophon et al. (2021) ศึกษาเรื่อง “การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยตามแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่” พบว่าการบริการสาธารณะแนวใหม่ มุ่งเน้นค่านิยมความเป็นประชาธิปไตยและความเป็นพลเมือง ซึ่งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการสาธารณะของภาครัฐ โดยมีความสอดคล้องกับการจัดบริการสาธารณะของไทยที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งภาครัฐใช้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพ

Huayhongthong (2018) ศึกษาเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนไทดำ ตำบลบ้านดอน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี” พบว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่ยังคงรับรู้และยึดถือปฏิบัติทุนทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ในระดับปานกลางและระดับมาก การยึดถือปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับทุนทางวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กับทั้งการนำทุนทางวัฒนธรรมไปใช้ในการท่องเที่ยวและมีความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเกือบทุกรายการ ด้วยเหตุนี้ ทุนทางวัฒนธรรมได้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าชุมชนแห่งนี้มีความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จึงควรมีการวางแผนทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต่อไป

Koson (2018) ศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย” พบว่า การรวมตัวของประชาชนในท้องถิ่นทำให้เกิดพลังของกิจกรรมทางด้านการเมืองในการต่อรองผลประโยชน์ของชุมชนในด้านต่าง ๆ นำไปสู่การใช้พลังการรวมตัวกันของกลุ่มชาติพันธุ์ได้อย่างเหนียวแน่นที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐร่วมกับคนในท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์ในทางเศรษฐกิจและมีการนำวัฒนธรรมของตนไปผนวกกับเรื่องเศรษฐกิจในการสร้างให้เป็นเมืองของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตลอดจนมีการวางแผนบริหารจัดการโดยอาศัย “วัฒนธรรมรากฐาน” (Area-Based Approach)

Eawjaroen & Laohasthit (2019) ศึกษาเรื่อง “การบริการสาธารณะแนวใหม่ กับความสอดคล้องของวัฒนธรรมไทย” พบว่า องค์ประกอบของวัฒนธรรม ได้แก่ ทักษะคิด ค่านิยม ความเชื่อ และสิ่งประดิษฐ์คิดค้น เป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้การบริการสาธารณะแนวใหม่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น มีส่วนช่วยในการหล่อหลอมข้าราชการให้สามารถปรับตัวเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกลายเป็น “ผู้รับฟัง” มากกว่าการเป็น “ผู้สั่งการ” และมุ่งเน้น “การรับใช้หรือการให้บริการ” มากกว่า “การกำกับหรือการควบคุม”

Korsakul et al. (2019) ศึกษาเรื่อง “การบริการสาธารณะแนวใหม่: ศึกษาเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร” พบว่า 1) รูปแบบการให้บริการของกรุงเทพมหานครมีความหลากหลาย มุ่งเน้นการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีกระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เลือกปฏิบัติ ผู้เข้ารับบริการทราบระยะเวลาในการใช้บริการกรณีมีการอนุมัติคำร้องขอ และสามารถติดต่อประสานงานได้ด้วยตนเองผ่านเคาน์เตอร์หรือมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนตนได้ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่หลากหลาย ได้แก่ การประสานงานทางโทรศัพท์ การเข้าเว็บไซต์หน่วยงาน การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) การติดต่อผ่านแอปพลิเคชัน Line หรือ Facebook 2) กลุ่มตัวอย่างของผู้เข้ารับบริการส่วนใหญ่เห็นด้วยและพึงพอใจต่อการบริการสาธารณะแนวใหม่ 3) แนวทางการบริการสาธารณะแนวใหม่มีการพัฒนา โดยมุ่งเน้นการให้บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย การใช้สื่อโซเชียลมีเดียหรือระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Office) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงการบริการได้อย่างง่ายดาย รวดเร็ว และประหยัดมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแบ่งแนวทางในการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) การวิจัยเอกสาร (Documentary

Research) เป็นการค้นคว้าจากตำรา เอกสารทางวิชาการ บทความ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) การวิจัยภาคสนาม (Field Research) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ควบคู่กับการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของเทศบาลตำบลเขาแก้ว คณะกรรมการหมู่บ้าน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารจัดการงานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้พิจารณาถึงประเด็นการศึกษาวิจัย และได้ทำการเลือกกลุ่มเป้าหมาย โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ลำดับ	ตำแหน่ง/หน้าที่ความรับผิดชอบ	จำนวน
1	รองนายกเทศมนตรีตำบลเขาแก้ว	1 คน
2	ปลัดเทศบาลตำบลเขาแก้ว	1 คน
3	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน (ชำนาญการ)	1 คน
4	เจ้าพนักงานธุรการ (ชำนาญการ) (ผู้ดูแลโครงการ)	1 คน
5	พนักงานเทศบาลประจำศูนย์วัฒนธรรมไทดำ	1 คน
6	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 12	2 คน
7	ที่ปรึกษาศูนย์วัฒนธรรมไทดำ	2 คน
8	ประธานศูนย์วัฒนธรรมไทดำบ้านนาป่าหนาด	1 คน
9	สมาชิกอาวุโสศูนย์วัฒนธรรมไทดำ	1 คน
	รวมทั้งสิ้น	11 คน

2. พื้นที่และระยะเวลาของการศึกษา

พื้นที่ในการศึกษาและเก็บข้อมูลของงานวิจัยเรื่องนี้ คือ บ้านนาป่าหนาด หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 12 ตำบลเขาแก้ว อำเภอยะนิงคาน จังหวัดเลย คณะผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษา ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2565 ถึง 31 มีนาคม พ.ศ. 2566 เป็นระยะเวลา 7 เดือน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นการค้นหาข้อมูลพื้นฐานด้านบริบทเชิงพื้นที่ของเทศบาลตำบลเขาแก้ว ประวัติความเป็นมา และประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” บ้านนาป่าหนาด อำเภอยะนิงคาน จังหวัดเลย

ส่วนที่สอง เป็นการใช้แบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการบริการสาธารณะแนวใหม่ของเทศบาลตำบลเขาแก้วที่มีต่องานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” บ้านนาป่าหนาด อำเภอยะนิงคาน จังหวัดเลย ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ของ Denhardt & Denhardt (2003) เป็นกรอบแนวทางสำคัญในการศึกษา โดยแบ่งแนวทางการสัมภาษณ์ออกเป็น 7 ประเด็น ได้แก่ (1) การให้บริการสาธารณะทางด้านวัฒนธรรมเกี่ยวกับงานประเพณีแก่ประชาชนอย่างเต็มใจ (2) การแสวงหาผลประโยชน์สาธารณะของภาครัฐกับภาคประชาชนร่วมกันอย่างบูรณาการ (3) การมุ่งเน้นคุณค่าความเป็นพลเมืองของหน่วยงานภาครัฐต่อประชาชน (4) การมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมโดยอาศัยกลยุทธ์และการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเป็นประชาธิปไตย (5) การสร้างการตระหนักรู้ทางด้านวัฒนธรรมแก่ประชาชน (6) การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีต่อประชาชนในฐานะผู้ให้การสนับสนุน (7) การมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ อย่างบูรณาการ

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การบริการสาธารณะแนวใหม่ของเทศบาลตำบลเขาแก้วที่มีต่อ งานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชิงคาน จังหวัดเลย” สามารถสรุปผลการวิจัย โดยแบ่งออกมาได้ 7 ประเด็น ดังนี้

1. การให้บริการสาธารณะทางด้านวัฒนธรรมเกี่ยวกับงานประเพณีแก่ ประชาชนอย่างเต็มใจ งานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” เป็นวัฒนธรรมภายในของชาว ไทดำที่ถูกจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นแผนงานโครงการที่ปรากฏในยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 2 ในด้านการพัฒนาคน สังคม คุณภาพชีวิตทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความ มั่นคงสังคมสงบสุข ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดที่ 5 การพัฒนาการศึกษา ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่น และภูมิปัญญาของ ท้องถิ่น ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการศึกษา ศาสนาวัฒนธรรมท่องเที่ยวและนันทนาการ โครงการลำดับที่ 7 “โครงการจัดงานประเพณีวัฒนธรรมไทดำ” มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความสามัคคีกัน อนุรักษ์งานประเพณีวัฒนธรรมไทดำ รวมถึงประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยว มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กองการศึกษาของเทศบาลตำบล เขาแก้ว ซึ่งได้มีการกำหนดงบประมาณสนับสนุนปีละ 50,000 บาท เป็นประจำทุกปี แต่ในส่วนของการดำเนินงานนั้น ชาวบ้านจะเป็นผู้ดำเนินงานวางแผนจัดกิจกรรมกันเอง ทั้งหมดภายในชุมชน โดยทางเทศบาลตำบลเขาแก้วจะเข้าไปมีบทบาทหน้าที่เพียง เล็กน้อย กล่าวคือ เทศบาลตำบลเขาแก้วได้เข้าไปมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนตามความ ต้องการหรือตามการเรียกร้องของชาวบ้านมากกว่าการเข้าไปควบคุม กำกับดูแลอย่าง ใกล้ชิด แสดงให้เห็นว่า เทศบาลตำบลเขาแก้วมีการบริหารจัดการงานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่ น้องไทดำ” ด้วยการสนับสนุนงบประมาณเป็นหลัก พร้อมกับการอำนวยความสะดวกด้วย การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ขาดแคลนตามความประสงค์ของชาวบ้านเพียงเท่านั้น ทำให้เกิดความราบรื่นต่อการดำเนินงานประเพณี นอกจากนี้ การนำแนวคิดการบริการ สาธารณะแนวใหม่มาปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางสำคัญ ถือเป็นโอกาสให้ ประชาชนสามารถบริหารจัดการงานประเพณีของชุมชนได้ด้วยตนเองอย่างบูรณาการ

2. การแสวงหาผลประโยชน์สาธารณะของภาครัฐกับภาคประชาชนร่วมกัน
อย่างบูรณาการ การแสวงหาผลประโยชน์สาธารณะที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งใน ส่วนของหน่วยงานภาครัฐและชุมชนได้นั้น ปรากฏถึงการประสานงานและดำเนินงาน ร่วมกันมาอย่างต่อเนื่อง พิจารณาได้จากการขับเคลื่อนของหน่วยงานภาครัฐภายในพื้นที่ ช่วงแรก พบว่า เทศบาลตำบลเขาแก้วมีแนวทางการบูรณาการจัดตั้ง “ศูนย์การเรียนรู้ สามวัฒนธรรม” ขึ้นมา เพื่อเป็นการส่งเสริมงานประเพณีวัฒนธรรมที่มีความหลาย หลายแพร่หลายสาธิตนอก กล่าวคือ แม้ว่าชาวไทยพุทธ ชาวไทยคริสต์ และชาวไทดำ จำเป็นต้องอยู่อาศัยร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา และ วัฒนธรรมมากมายเพียงใดก็ตาม แต่ก็ไม่ได้มีความขัดแย้งใด ๆ ที่จะก่อตัวกลายเป็น ปัญหาขึ้นมาภายในพื้นที่ได้ ทำให้พัฒนาการของชุมชนสามารถก้าวไปสู่การแสวงหา ผลประโยชน์สาธารณะร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนทั้งหลายได้อย่างบูรณา การ อย่างไรก็ตาม เมื่อหน่วยงานภาครัฐมีความประสงค์ที่จะผลักดันให้เกิด “ศูนย์การเรียนรู้ สามวัฒนธรรม” อย่างจริงจัง ถึงกระนั้น กลับไม่สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นได้อย่างเป็น รูปธรรม เนื่องจากแต่ละกลุ่มต่างมีความเข้มแข็งภายในวัฒนธรรมของตนอย่างเหนียว แน่นเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว แต่ทว่าในท้ายที่สุดชาวไทดำก็ยังคงมีจุดร่วมทางวัฒนธรรมในเชิง ภูมิตำของชุมชน โดยขอจัดตั้ง “ศูนย์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรม” ของชาว ไทดำเป็นการเฉพาะและไม่ปรารถนาที่จะเข้าร่วมกับกลุ่มวัฒนธรรมอื่น ๆ ภายในชุมชน

3. การมุ่งเน้นคุณค่าความเป็นพลเมืองของหน่วยงานภาครัฐต่อประชาชน
การจัดกิจกรรมงานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” ทางเทศบาลตำบลเขาแก้วได้มุ่งเน้น การมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยการมอบอำนาจการตัดสินใจและการดำเนินงานโครงการ ทั้งหมดให้กับชุมชนและชาวบ้านเป็นเจ้าของหลัก นับตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนโครงการ และการเบิกจ่ายงบประมาณ แต่ทว่าด้วยเหตุที่ชาวบ้านยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ อำนาจหน้าที่และระเบียบบริหารราชการต่าง ๆ ทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณทุกปีที่ผ่านมา นั้นถูกตัดทอนงบประมาณลงไปเรื่อย ๆ ตามความจำเป็นจากการพิจารณาของ “สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน” (สตง.) แต่กระนั้น เทศบาลตำบลเขาแก้วก็ยังคงให้การ

สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของประชาชนตามความสามารถในการจัดงาน ประเพณีอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้มีการจัดงานเป็นประจำทุกปีและไม่เข้าไปแทรกแซงการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดงาน เห็นได้ชัดว่า เทศบาลตำบลเขาแก้ว พยายามมุ่งเน้นการสร้างความเป็นพลเมืองให้กับประชาชน ทำให้การจัดงานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” ไม่ถูกควบคุมหรือสั่งการจากหน่วยงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการให้ความสำคัญเป็นอิสระและคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดตามความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ

4. การมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมโดยอาศัยกลยุทธ์และการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเป็นประชาธิปไตย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในพื้นที่ได้มีการวางแผนงานเอาไว้อย่างชัดเจนในแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) แต่ทว่าแนวทางการมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลเขาแก้ว จะมีลักษณะเป็นการจัดสรรงบประมาณให้กับ “ศูนย์วัฒนธรรมไทดำ” โดยให้คณะกรรมการทำหน้าที่บริหารจัดการกันเองภายในชุมชน ถือเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งในการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการพึ่งพาตนเองทางการบริหารสอดคล้องกับหลักการจัดการภาครัฐสมัยใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มุ่งเน้นความเป็นอิสระ สิทธิเสรีภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นประชาธิปไตย ขณะเดียวกันเทศบาลตำบลเขาแก้วก็มีหน้าที่ในการดูแลความสงบเรียบร้อยและยังคอยให้คำแนะนำอยู่อย่างสม่ำเสมอไม่ได้ทิ้งขว้างให้ชาวบ้านต้องเผชิญกับปัญหาเพียงลำพังแต่อย่างใด

5. การสร้างการตระหนักรู้ทางด้านวัฒนธรรมแก่ประชาชน หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนภายในพื้นที่ต่างคำนึงถึงการตระหนักรู้ทางด้านวัฒนธรรมร่วมกันอย่างเด่นชัด พิจารณาได้จากเทศบาลตำบลเขาแก้วได้มีการกำหนดแผนงานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” ดังที่ปรากฏในแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐมีความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีที่มีอยู่ควบคู่กับวิถีชีวิตของคนชุมชน ขณะเดียวกันกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำก็มีจิตสำนึกร่วมทางชาติพันธุ์เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว โดยไม่ต้องสร้างแรงกระตุ้นใด ๆ เพิ่มเติมมากนัก ดังนั้น สิ่งนี้จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐอาจไม่จำเป็นต้องสร้างความตระหนักรู้ให้กับ

ชุมชนมากไปกว่าที่เป็นอยู่ก็ย่อมได้ เพราะชุมชนมีเป้าหมายร่วมกันในการรักษาเอกลักษณ์ของตนเองผ่านงานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” อยู่แล้ว ซึ่งเป็นหนึ่งในสิ่งที่สามารถเชื่อมโยงจิตวิญญาณความเป็นชาวไทดำและการตระหนักรู้ถึงผลลัพธ์ของการรักษาวัฒนธรรมร่วมกันได้อย่างเป็นรูปธรรม

6. การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีต่อประชาชนในฐานะผู้ให้การสนับสนุน เทศบาลตำบลเขาแก้วมีความเต็มใจในการบริการสาธารณะในทุกกิจกรรม โครงการงานประเพณีภายในตำบลอย่างครอบคลุม พิจารณาได้จากการจัดงานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนก็ได้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เป็นประจำทุกปี เพราะถือว่าเป็นงานสำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำ รวมถึงยังเป็นหนึ่งในประเพณีที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวและบุคคลจากภายนอกได้มีโอกาสเข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้านเพิ่มมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันเทศบาลตำบลเขาแก้วก็ยังให้การสนับสนุนด้านงบประมาณการประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการงานประเพณีอื่น ๆ ควบคู่กันไป ดังเช่นกรณีการสนับสนุนงบประมาณให้กับชาวไทยคริสตในการจัดงาน “ประเพณีแห่ดาว” ของบ้านท่าบม หมู่ที่ 8, 9 และ 13 ซึ่งเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่มีความน่าสนใจไม่แตกต่างไปจากงานประเพณีของชาวไทดำแม้แต่น้อย ตลอดจนยังมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และบุคลากรบางส่วนเข้าไปช่วยเหลือในการดำเนินการให้เสร็จสิ้นตามที่ชาวบ้านเรียกร้องในทุกกรณีอีกด้วย

7. การมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ อย่างบูรณาการ เครือข่ายความร่วมมือที่เกิดขึ้นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำ โดยส่วนใหญ่จะมาจากการมีส่วนร่วมสนับสนุนของบรรดาเครือข่ายต่างถิ่น ซึ่งเป็นเครือข่ายในรูปแบบที่มีลักษณะไม่เป็นทางการมากนัก กล่าวคือ ชาวไทดำมีการเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกันในเชิงอุปถัมภ์ผ่านกลุ่มเครือญาติเดียวกันจากภายนอกชุมชนเป็นหลัก แต่กระนั้น ก็ยังคงมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐทั้งจากภายในและภายนอกพื้นที่ร่วมด้วยอีกนัยหนึ่ง โดยปรากฏถึงเครือข่ายอย่างเป็นทางการ 2 ลักษณะ คือ (1) เครือข่ายระหว่างชุมชนชาวไทดำกับเทศบาลตำบลเขาแก้ว

และ (2) เครือข่ายระหว่างชาวไทดำกับหน่วยงานภาครัฐภายนอก ทั้งนี้ การที่ชาวบ้านเป็นเจ้าภาพหลักในการบริหารจัดการงานประเพณีทั้งหมด ทำให้เครือข่ายความร่วมมืออย่างเป็นทางการกลายเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกเพียงเท่านั้น เนื่องด้วยชาวบ้านจะให้ความสำคัญกับการประสานงานกันเองภายในชุมชนเสียมากกว่า โดยในบางครั้งการขอความร่วมมือเพียงเล็กน้อยก็ไม่มีควมจำเป็นต้องประสานงานกับเครือข่ายที่มีความเป็นทางการ แต่เลือกใช้วิธีการบอกกล่าวให้รับทราบก็เพียงพอต่อการสร้างการรับรู้ที่นำไปสู่การเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยไม่มีเงื่อนไข ทำให้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นเรื่องภายในชุมชน ซึ่งบ่งบอกถึงความเข้มแข็งของทุนทางสังคมภายในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

องค์ความรู้ใหม่และการนำไปใช้ประโยชน์

คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลการวิจัยและสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งสามารถแบ่งออกมาเป็นประเด็นต่าง ๆ ที่มีความสำคัญสอดคล้องกับแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การบริหารจัดการงานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” ในทางการปฏิบัติเกิดขึ้นมาจากภาคประชาชนทุกกระบวนการ เทศบาลตำบลเขาแก้วมีบทบาทเป็นเพียงผู้ที่มีอบงงบประมาณส่วนหนึ่งและคอยให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการดำเนินการจัดท้าวสดอุปรณ์ที่ขาดแคลนตามข้อเรียกร้องขอความช่วยเหลือจากชาวบ้านเพียงเท่านั้น สำหรับการบริหารจัดการในทางปฏิบัติเป็นที่แน่ชัดว่าเทศบาลตำบลเขาแก้วได้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจทั้งหมดไปให้กับชาวบ้านเป็นผู้บริหารจัดการกันเองภายในชุมชน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานประเพณีขึ้นมาจำนวนหนึ่งชุดเพื่อเป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่างเทศบาลตำบลเขาแก้วกับชุมชนเพียงเท่านั้น เทศบาลตำบลเขาแก้วจึงมีภารกิจหลักเป็นฝ่ายปฏิบัติ ทำหน้าที่ให้การต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองที่เข้ามาร่วมงานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” ตามวันเวลาที่ได้มีการกำหนดเอาไว้อย่างเป็นทางการ สอดคล้องกับผลศึกษาของ Koson (2018); Eawjaroen &

Laohasthit (2019); Korsakul et al. (2019) ที่ระบุคล้ายคลึงกันว่า การรวมตัวกันของประชาชนในท้องถิ่น ทำให้เกิดพลังของกิจกรรมทางด้านการเมืองในการต่อรองผลประโยชน์ของชุมชนในด้านต่าง ๆ นำไปสู่การใช้พลังที่มาจาก การรวมตัวกันของกลุ่มชาติพันธุ์ได้อย่างเหนียวแน่นและยังส่งผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐโดยอาศัย “วัฒนธรรมรากฐาน” (Area-Based Approach) ภายใต้องค์ประกอบของวัฒนธรรม ได้แก่ ทศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และสิ่งประดิษฐ์คิดค้น ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้การบริการสาธารณะแนวใหม่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ตลอดจนยังเป็นการยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมอีกด้วย

2. การบริการสาธารณะแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทางด้านการประเพณีท้องถิ่นไม่ได้ถูกจำกัดความถึงประชาชนเพียงกลุ่มเดียวในสังคมพหุวัฒนธรรม เทศบาลตำบลเขาแก้วให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการงานประเพณีของชาวไทยพุทธและชาวไทยคริสต์ควบคู่กันไป โดยการให้งบประมาณและการช่วยเหลือสนับสนุนที่ไม่แตกต่างกันจากชาวไทยต่างมากนัก เทศบาลตำบลเขาแก้วจึงไม่ได้เลือกปฏิบัติต่อกลุ่มคนเพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นกรณีพิเศษ แต่ทว่าได้ให้ความช่วยเหลือทุกกลุ่มอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันและไม่ได้มีการเข้าไปแทรกแซงการบริหารจัดการงานประเพณีของชาวบ้าน ยกเว้นในกรณีที่ชาวบ้านได้เรียกร้องขอความช่วยเหลือเข้ามายังเทศบาลตำบลเขาแก้ว เพื่อให้ความช่วยเหลือเชิงเทคนิควิธีการในกรณีที่ประสบปัญหาบางประการ อาทิ การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดเตรียมงานกิจกรรม การสนับสนุนด้านกำลังคนเข้าไปช่วยติดตั้งหรือถอดถอนวัสดุอุปกรณ์ และการตรวจสอบขั้นตอนวิธีการเบิกจ่ายงบประมาณสนับสนุนให้เป็นไปตามระเบียบราชการ แต่ก็ไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้กับชาวบ้านแต่อย่างใด โกล้เคียงกับการศึกษาของ Kulsoontorn et al. (2022) ที่ระบุว่า การสร้างผลประโยชน์สาธารณะจะต้องดำเนินการในระยะยาวภายใต้ข้อตกลงร่วมกันระหว่างภาครัฐ (ข้าราชการ) กับพลเมืองไม่ใช่ในฐานะผู้ประกอบการกับลูกค้า การบริการ

สาธารณะแนวใหม่ควรให้ความสำคัญกับพลเมืองที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่ที่ควรกระทำ ครอบคลุมไปถึงประเด็นทางด้านศิลปะ ธรรมเนียม ประเพณี และความเชื่อร่วมกัน

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้กระบวนการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยอาศัย กลยุทธ์และการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเป็นประชาธิปไตยด้วยการอาศัยภูมิทางสังคม เป็นฐาน การที่เทศบาลตำบลเขาแก้วได้ให้สิทธิแก่ประชาชนในการบริหารจัดการงาน ประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” ด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการของชุมชนควบคู่ไปกับการ ให้ความช่วยเหลือ มุ่งเน้นการสนับสนุนตามข้อเรียกร้อง โดยไม่เข้าไปแทรกแซงการ ดำเนินงานใด ๆ ทำให้ชุมชนสามารถแสดงศักยภาพของตนเองออกมาได้อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะ เป็นการร่วมกันคิดร่วมกันสร้างร่วมกันทำผ่านการดำเนินงานด้วยชุมชนโดยชุมชนและ เพื่อชุมชน กล่าวได้ว่า การที่ชุมชนมีทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจนเป็น รูปธรรมเช่นนี้ ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนต่างพากันตระหนักถึงการให้สิทธิ เสรีภาพแบบประชาธิปไตยต่อประชาชน ฉะนั้นแล้ว ชุมชนที่มีความเข้มแข็งทางด้านทุน ทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนมนุษย์ที่มีภาวะความเป็นผู้นำก็ย่อมส่งผลดีต่อการ ยอมรับศักยภาพภายในท้องถิ่นของตนอันจะนำไปสู่การกระจายอำนาจการปกครองจาก หน่วยงานท้องถิ่นไปยังชุมชนได้อย่างเด่นชัดต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ Phoorisophon et al. (2021) ที่ระบุว่า การบริการสาธารณะแนวใหม่มุ่งเน้นค่านิยม ความเป็นประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารกิจการสาธารณะของภาครัฐ

สรุปได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีความเหมาะสม ต่อการดำเนินแนวทางการบริการสาธารณะแนวใหม่ทางด้านวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก เพราะถือว่าเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ทำให้การใช้แนวทาง ดังกล่าวเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดตามแนวทางรัฐประศาสนศาสตร์สมัยใหม่ที่ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและยังเป็นการลดทอนอิทธิพลของนักการเมือง ท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมได้อีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

เทศบาลตำบลเขาแก้วเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินงานตามกรอบแนวทางการปฏิบัติของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ขณะเดียวกันก็ยังให้การสนับสนุนชุมชนในการจัดกิจกรรมงานประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดงานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” ของบ้านนาป่าหนาด นอกจากจะมีการสนับสนุนในส่วนของการจัดสรรงบประมาณ การประชาสัมพันธ์ การอำนวยความสะดวกแล้ว ทางเทศบาลตำบลเขาแก้วยังทำหน้าที่ในการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมเพียงเล็กน้อยในการจัดงานประเพณีดังกล่าว โดยไม่เข้าไปแทรกแซงการปฏิบัติงานของ “ศูนย์วัฒนธรรมไทดำ” ซึ่งเป็นเจ้าภาพหลักในการจัดกิจกรรมงานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” แต่ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนในทุกวาระและทุกโอกาสตามที่ชุมชนเรียกร้องเพียงเท่านั้น นับว่าเป็นแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ นั่นคือ การให้บริการพลเมืองไม่ใช่ลูกค้าและยังอยู่ภายใต้กรอบของการสนับสนุนมากกว่าที่จะสร้างบทบาทหน้าที่ในการใช้อำนาจควบคุมสั่งการ เพื่อเข้าไปเป็นเจ้าภาพหรือชักจูงชาวบ้านให้ปฏิบัติตามคำสั่งด้วยอิทธิพลทางการเมือง

เมื่อพิจารณาอย่างรอบด้าน เห็นได้ชัดว่า การที่เทศบาลตำบลเขาแก้วมุ่งเน้นแนวทางการเป็นผู้สนับสนุนถือเป็นวิธีการปฏิบัติที่ดีประการหนึ่ง ทำให้ชุมชนเกิดความกระตือรือร้นในการพัฒนาท้องถิ่นหรือการนำเสนอกลุ่มชาติพันธุ์ของตนด้วยวิถีทุนทางวัฒนธรรมที่เพิ่มมากขึ้นด้วยการระเบิดจากพลังภายในของท้องถิ่น เนื่องจากบ้านนาป่าหนาดมีต้นทุนทางสังคมที่เข้มแข็งเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ทำให้ต้นทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และสืบทอดโดยอนุชนรุ่นหลัง อีกทั้งชาวไทดำภายในพื้นที่ก็ยังมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของตนว่าเป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การรักษา โดยที่ไม่ได้ใส่ใจต่อผลประโยชน์ใด ๆ ทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี ตลอดจนชาวบ้านก็ยังมีความพร้อมในการเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำออกสู่สาธารณชนอย่างเปิดเผยอีกด้วยเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาศึกษาของ

Huayhongthong (2018) ที่ระบุว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่ยังคงรับรู้และยึดถือปฏิบัติใน ทูนาทางวัฒนธรรมต่าง ๆ แต่คนในชุมชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทูนาทาง วัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจ แต่ก็มีความพร้อมหากมีการวางแผน และเปิดโอกาสให้มีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเกิดขึ้นภายในชุมชน และยังใกล้เคียงกับ ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษาของ Koson (2018) ที่ระบุว่า การรวมตัวของประชาชน ในท้องถิ่น ทำให้เกิดพลังของกิจกรรมทางด้านการเมืองในการต่อรองผลประโยชน์ของ ชุมชนในด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การใช้พลังการรวมตัวกันของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างเหนียว แน่นที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐร่วมกับคนในท้องถิ่น อย่างสร้างสรรค์และกลุ่มชาติพันธุ์ยังมีการนำวัฒนธรรมของตนไปผนวกในเชิงเศรษฐกิจ เพื่อสร้างเมืองให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต่อไปได้

ทั้งนี้ การบริการสาธารณะแนวใหม่ที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ของเทศบาลตำบลเขา แก้วยังถือเป็นการบริหารงานทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ที่สามารถเกิดขึ้นได้กับทุก หน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรภาครัฐอื่น ๆ ที่อยู่ในระดับ ที่สูงขึ้น แม้ว่าพื้นที่จะมีความแตกต่างกันหรือเหมือนกันมากนักน้อยเพียงใด ก็ไม่ใช่ประเด็นที่ ภาครัฐจะกล่าวอ้างถึงการละเว้นการปฏิบัติภารกิจที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของ ประชาชนได้ กล่าวคือ การบริการสาธารณะแนวใหม่ถือเป็นหมุดหมายสำคัญของ หน่วยงานภาครัฐในการบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีการจัดงานประเพณี “ตุ้มโฮมพี่น้องไทดำ” ถือเป็นสิ่งหนึ่งที่ตอกย้ำว่า การบริหารงาน ของหน่วยงานภาครัฐจะเกิดการก้าวข้ามการบริการสาธารณะรูปแบบเดิม ๆ ดังที่ปรากฏ อยู่ในปัจจุบันได้นั้น ส่วนหนึ่งจะต้องอาศัยความเข้มแข็งของคนในชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญ ร่วมด้วย โดยอาศัยการเชื่อมโยงระหว่างกันทางสังคมอย่างบูรณาการทั้งในรูปแบบของ เครือข่ายความร่วมมือที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใด ๆ ก็ตามทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ย่อมก่อให้เกิดศักยภาพต่อการบริหารจัดการ ภายในชุมชนได้อย่างยั่งยืนอันเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการรวมตัวกัน ของกลุ่มต่าง ๆ ด้วยความพยายามในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่สอดคล้องกัน

เพื่อเชื่อมโยงในทุกมิติอย่างเป็นเอกภาพภายในชุมชนทั้งทางด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาชุมชน การบริหารงานภาครัฐ และการส่งเสริมเศรษฐกิจในพื้นที่นำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมร่วมกันอย่างบูรณาภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ Tarathipnara & Jakae (2022) ที่ระบุว่า ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขสำคัญในการสร้างเครือข่ายฟื้นฟูวิถีชีวิตและสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ให้ประสบความสำเร็จมีอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) ชุมชนมีวิถีชีวิตและมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นในด้านการจัดการท่องเที่ยว 2) ชุมชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการตนเอง และ 3) การได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ แบ่งออกมาได้ 2 ประการ ดังนี้

1. การบริการสาธารณะแนวใหม่ถือเป็นกระบวนการที่ภาครัฐได้กระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับภาคประชาชนได้มีโอกาสเป็นผู้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสมภายในชุมชนอันก่อให้เกิดศักยภาพทางการบริหารจัดการตนเองอย่างมีส่วนร่วม โดยที่ชุมชนไม่ควรถูกแทรกแซงการดำเนินกิจกรรมใด ๆ จากหน่วยงานภาครัฐทั้งภายในและภายนอกในทุกกรณี

2. การบริการสาธารณะแนวใหม่สอดคล้องกับหลักการจัดการภาครัฐสมัยใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มุ่งเน้นความเป็นอิสระและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นทางการ ไปถึงยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการสาธารณะของชุมชนภายใต้ขอบเขตการจัดสรรให้ดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ กระนั้นก็ตาม หน่วยงานภาครัฐก็ยังคงต้องมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการเป็นที่เลี้ยงที่คอยให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือตามการเรียกร้องของประชาชน โดยไม่ควรเข้าไปแทรกแซงควบคุมสั่งการแบบเบ็ดเสร็จดังเช่นกรณีการทำงานตามลำดับชั้นสายบังคับบัญชาในระบบราชการ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป แบ่งออกมาได้ 3 ประการ ดังนี้

1. ควรมีการศึกษางานประเพณีของชุมชนอื่น ๆ ภายในตำบลเขาแก้วควบคู่กันไปกับงานประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำ จึงจะสามารถทำให้เห็นถึงการดำเนินงานของภาครัฐได้อย่างครอบคลุมในหลายมิติเพิ่มมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาการบริการสาธารณะแนวใหม่เพิ่มเติมในประเด็นที่แสดงให้เห็นถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การบริหารงาน หรือกิจกรรมใด ๆ ก็ตามที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน
3. ควรนำแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาบริบทของชุมชนอื่น ๆ ที่มีความหลากหลายในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะ นอกเหนือไปจากประเด็นทางด้านวัฒนธรรมประเพณี โดยมุ่งศึกษาการบริการสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐประเภทอื่น ๆ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับอื่น ๆ ที่แตกต่างกันไป เพื่อมุ่งแสวงหาข้อมูลที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น สำหรับนำมาใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบและนำผลการศึกษาใหม่ ๆ ที่ได้มาปรับประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- Amchuen, P. (2565). 'Thai Ethnicity' People Left Behind?, <https://www.brandthink.me/content/code-thai-07-2/>. (in Thai).
- Banchusuwan, P. (2016). The Movement of Thoughts Regarding Evolution from the Traditional Public Administration to Democratic Governance: An Analysis Example of Educational Problems in Thailand. *Journal of Public Administration and Politics*, 5(1), 1-41, (in Thai). <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/papojournal/article/view/121658/92735>.

- Campbell, H. (1979). *Black law dictionary* (5th ed.). New York: West Publishing Corporation.
- Denhardt, R. B. & Denhardt, J. V. (2000). The New Public Service: Serving Rather Than Steering. *Public Administration Review*, 60(6), 549-559. <https://doi.org/10.1111/0033-3352.00117>.
- Denhardt, J. V. & Denhardt, R. B. (2003). *The New Public Service: Serving, Not Steering* (Expanded Edition, Armonk). New York: M.E. Sharpe, Inc.
- Eawjaroen, S. & Laohasthit, K. (2019). New Public Service in Accordance with Thai Culture. *Journal of Politics and Governance*, 9(3), 219-232, (in Thai). <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jopag/article/view/229738/156353>.
- Huayhongthong, A. (2018). Guidelines to Promote Community-based Cultural Tourism of the Tai Dam Community, Ban Don Subdistrict, U–thong District, Suphan Buri Province. *Journal of Social Research*, 41(2), 141-176, (in Thai). <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/socialresearchjournal/article/view/248102/168609>.
- Kanthai, D. (2016). *Thai – Ethnicity*, https://www.sac.or.th/databases/southeastasia/subject.php?c_id=9&sj_id=75, (in Thai).
- Ketthet, B. (2011). “*Tai Dam*”, *the city of Tang*, “*Song Dam*”, *Siam, from Nong Haet to Nong Prong*. Bangkok: Inthanin, Thailand, 60-72, (in Thai).
- Korsaku, V., Sornmanee, C., Srihong, C., & Buddhahun, S. (2019). New Public Service: A Case Study of Bangkok Metropolitan Administration. *Rajapark Journal*, 13(31), 55-68, (in Thai). <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RJPJ/article/view/158882/154450>.

- Koson, C. (2018). Management of Cultural Capital of Northern Thai Tribe. *Journal of Administrative and Management*, 6(2) , 64-73, (in Thai). <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/RCIM/article/view/150672/110555>.
- Kulsoontorn, K., Konluk, N., Wingpat, K., & Bodeerat, C. (2022). Public Administration under the New Public Service. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 7(3), 398-408, (in Thai). <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSAA/article/view/252767/171727>.
- Nantapirat, S. (2022). Local Government Organizations and the Effective Provision of Public Service. *Journal Of MCU Palisueksabuddhaghosa Review*, 8(1), 114-127, (in Thai). <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/Palisueksabuddhaghosa/article/view/250537/173848>.
- Phonyothi, M., Nunia, S. & Sakulvanitcharoen, S. (2022). Sustainable Community-Based Tourism Development Guideline: A Case Study of Tai Dam Community at Ban Na Pa Nard, Chiang Khan District, Loei Province. *International Thai Tourism Journal*, 18(1), 1-25, (in Thai). <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jitt/article/view/254270/172775>.
- Phoorisophon, T., Panpa, K., & Seti, S. (2021). The Educational Management of Local Government Organization in Thailand according to New Public Service. *Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University*, 8(1), 399-415, (in Thai). <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/rdirmu/article/view/246939/172377>.

- Phuchomsri, S. (2017). Traditional dancing of the thaidum ethnic group in thailand : identity and change under the context of a cultural tourism the case study of bannapanad umpure chiangkhan loi province. *Journal of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University*, 9(2), 289-313, (in Thai). <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/fakku/article/view/114527/88773>.
- Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre. (n.d.). *Ethnic group: Tai Dam*, <https://www.sac.or.th/databases/ethnic-groups/ethnic-Groups/132>, (in Thai).
- Sakda, P. (2012). *The end of the way in Dawei*. Bangkok: Saengdao, Thailand, (in Thai).
- Sarawasi, P. (2015). *In Kon Dance of the Thai Song Dam people*, <https://www.sac.or.th/databases/rituals/detail.php?id=3>, (in Thai).
- Tarathipnara, S. & Jakae, O. (2022). The Continuance New Year tradition for Promoting Cultural Tourism of Thai Hill tribe Ethnic Groups Khlong Lan District in Kamphaeng Phet. *Journal of MCU Social Development*, 7(2), 33-43, (in Thai). <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JMSD/article/view/256307/174172>.
- Waldo, D. (1948). *The Administrative State: A Study of the Political Theory of American Public Administration*. New York: Ronald Press.